

RKKMK
„AKADEEMILISE RAAMATU“
AJALEHE-VÄLJALÕIGETE
BÜROO

Tartu, Ülikooli 15, telef. 85-19

POSTIMEES

Tartu

nr. .... kuup. ....

Operi „Pühajärv“
muusika

ENSV teenelise kunstitegelase Gustav Ernesaksa ooper „Pühajärv“ on teine Eesti suur nõukogulik muusikaline lavastus. Kui teose dramaatiline arenemine jätab soovida sündmuste nappusega, siis teisest küljest annab G. Ernesaksa muusikaline looming palju materjali, mis tõendab helilooja ande tagavara, mis on edenemise protsessis. Veel aga ei ole helilooja käed vabad dramaatilises stiilis ja lavalises muusika kontsiissuses. Ernesaks valgub liiga laiade näit, soolopallade eel-, vahe- ja järelmängudega, mis pidurdab lavalist tegevust. Kuigi Ernesaksa koorid on ooperis huvitavad ja hästi lauldavad, jääb siiski küsitavaks, kas sagedane a capella koori tarvitamine ooperile kasuks on, eriti kohtadel, kus koorilaul dramaatilise tegevusega on vähe seotud ning seega raskendab lavastajale kogu seade arendamist.

Instrumentatsioon on leidub hõredaid kohti ja sagedane motiivide pildumine ühelt pillilt teisele teeb üldmulje katkendiliseks, rabadaks. Eriti jõuetuks jääb instrumentatsioon lahingustseenis, vaatamata mürale ja raginale. Soolo- numbritest on vormikindlam ja elamu- si loov Maidu laul „On rukis juba kop- dupõllul valmis“. Meeldivad olid rehe- papi pilkelaulud, pastori ja joomastsee- ni laul. Soolo-osade saade on tagasi- hoidliku orkestratsiooniga — seega sobiv lauljatele — ei kata laulu.

Üksikutest tegelastest lavalise vilu- musega, voolava ja selge sõnastusega olid nauditavad rehepapi osas E. R. a. paruni osas E. Kruuda, sepapoisina E. Põltsamaa ja pastorina E. Sa- lulaht. Nende mäng ja muusikalise osa täitmine oli kõigiti meeldiv. A. Lätti Peebu osas ei suutnud hää- leliselt rahuldada: diapsoonilt küllalt ulatuslik Peebu partii käis koolita häälele üle jõu ja selle juures solisti diktsioon ei vasta lava nõuetele: kä- s- oleval juhul jäi suurem osa tekstist täielikult arusaamatuks, mis haivas ko- gu etendust. Ka puudub lavaline vilu- mus. Kujas H. Peep oli näitlemises hoolikas, kuid jällegi tekst jäi enam tema enese teada. Kuigi see osa ei kir- juta ette suuri laululisi nõudeid, peaks selle tõlgitseja olema kindlamate muu- sikaliste võimetega. Sepp, E. Oja kio- pus kohati ebarütmiliseks. Peebu isa E. Jägala laul jäi värvituks ja pi- bunosu kogu aeg suus mõjus häirivalt. Samuti oleks võinud rehepapp „piibu- tamises“ tagasihoidlikum olla. Kind- ralkuberner O. Vihandi oli oma muusikalistes lausetes korralik ja tsi- viilkuberner E. Aimre rahuldus.

Elsa Lampi Reet oli hääleliselt kadev, kuigi mõnikord ebaühtlane vibrato, mis kippus tremoleerima, häi- rivalt mõjus. Lauljanna peab ka tõsist rõhku panema sõnade väljarääkimise- le, mis praegu ei suuda kuulajat rahul- dada. Maidu osa ei võimaldanud suure- mal määral lauljannale end väljenda- da, välja arvatud II vahe II pildi lau-

rukist, mida L. Tanni esitas eesk- julikult temale omase täiskõlalise to- niga. M. Voist-Vennika Peebu em- osas arendas südamlikult meeldiva to- niga ja selgel sõnal oma laulu ülesar- de. Üksikud vähemad osad olid korra- likud.

Kogu etendusel paalus kuulajaskor- da koor ja tema eksaktne ning muu- kaliselt eeskujulikult fraseeritud es- nemine. Kiitus koormeisterile V. Kli- mandile, kes on koori osa, mida võ- võrrelda kontsertkoori kavaga, eesk- julikult ette valmistanud. Teine su- ülesanne oli orkestril, kes selle lahe- das tänuväärset esotsas oma juhata- ja J. Hargeliga. Kontakt lava- orkestri vahel oli võrdlemisi hea, väl- arvatud üksikud vankumised (I vaate- ses, teises vaatuses II pildis tants la- luga jm.). Kas vast mõnikord ei olnu eksitav isegi dirigendi dimensioonilise üleliigne žestikuleerimine ja polürrü- mi „väljalõõmise“ ülepakkumine? K- paistsid kohati forted liiga forsseeritu- na (terav vask ja väljakutsuvad tal- rikute löögid). Eeskujulikult saatis o- kester soliste.

Kui meil esitatakse meie nõukogu- ke suurteoseid, siis tahaksin seda nä- võimalikult heas vormis. Ka väiks- mad, n. ö. kõrvalised osad olgu laval- selt küpsedes kätes (nii hääleliselt k- lavavilumuselt) rääkimata peaosali- test, kes enesestmõistetavalt peava- meie peatöödele.

1947 Simm